

1990 m`bi 10 bs AvBb

e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx cŌZŌvKfí cŸxZ AvBb

thfnZi e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx cŌZŌvKfí weavb Kiv mgxPxb I cŌqvRbxq;
tmfnZiGZŌvi vwbæi "c AvBb Kiv nBj t-

1| mswŲZ vktivbvq I cŌZŌ |— (1) GB AvBb e,ov cj ~~h~~Dbqb Gvfwgx AvBb, 1990
bvfg AvfwnZ nBte|

(2) GB AvBb 1990 m`bi 1j v Rvbyvi x Zwi tL ej er nBqvŲQ ewj qv MY` nBte|

2| msAv |— vel q ev cŌstMi cwi cŠx tKvb vKQybv _vktj , GB Aa`v`tk, —

(K) ŲGKvfwgxŲ A_ŲGB AvBtbi Aaxb cŌZvŲZ e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx;

(L) ŲcŌeavbŲ A_ŲGB AvBtbi Aaxb cŸxZ cŌeavb;

(M) ŲweiaŲ A_ŲGB AvBtbi Aaxb cŸxZ weia;

(N) ŲtevWŲ A_ŲGKvfwgxi cwi Pvj bv tevWŲ;

(O) Ųgnv-cwi Pvj KŲ A_ŲGKvfwgxi gnv-cwi Pvj K;

(P) Ųm`m`Ų A_ŲtevWŲ m`m`;

(Q) ŲmfvcwZŲ A_ŲtevWŲ mfvcwZ|

3| GKvfwgx cŌZŌv |— (1) GB ABtbi ej er nBevi mstM mstM GB AvBtbi j ŲŲ I
Dfí k` cŲYKfí e,ov cj ~~h~~Dbqb GKvfwgx bvfg GKvfwgx cŌZvŲZ nBte|

(2) GKvfwgx GKvfwgx mswae x ms`v nBte Ges Bnvi `vqx avi vevwnKZv I GKvfwgx mvavi Y
mxj tgvni _vktj Ges Bnvi `vei I A`vei Dfq cŲvi m`úwÉ ARŲ Kivi, AwaKvfi ivLvi
Ges n`všŲ Kivi ŲlgZv _vktj Ges D³ bvfg Bnv gvgj v`v`qi Kwi tZ cwi te ev Bnvi
wei`tx I gvgj v`v`qi Kiv hvBte|

(3) e,ov tRjvi tkicj DctRj vaxb Mvox`n bvgK `vfb GKvfwgxi cŌvb KvhŲ q
_vktj|

4| mvavi Y cwi Pvj bv |— GKvfwgxi cwi Pvj bv I cŲvmb GKvfwgx cwi Pvj bv tevWŲ Dci
b`v` _vktj Ges GKvfwgx th mKj ŲlgZv cŲqvM Ges KvhŲm`úv` b Kwi tZ cwi te tevWŲmB
mKj ŲlgZv cŲqvM I KvhŲm`úv` b Kwi tZ cwi te|

5| tevWŲ |— (1) tevWŲwbæifc m`m`-mgštg MwZ nBte, h_vt-

(K) cj ~~h~~Dbqb I mgevq vel qK gšŲvj q ev vefvŲmi `vqZj vbtqvRZ gšŲ;

(L) cj ~~h~~Dbqb I mgevq vel qK gšŲvj q ev vefvŲmi cŲZgšŲ, Dc-gšŲ hw` _v`K;

(M) cj ~~h~~Dbqb I mgevq vel qK gšŲvj q ev vefvŲmi mŲPe ev D³ gšŲvj q ev
vefvŲmi mŲPtei `vqZj cvj bi Z tKvb KgRZŲ|

- (N) Kwl gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Abjb hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (O) A_welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (P) `vbxq mi Kvi welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (Q) ms`vcb welqK gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev ZrKZř gřbvbřZ Ab`b hMř-mŸPe Gi c`ghř v mřúbrGKRb KgřZř,
- (R) cwi Kí bv KŸgkřbi cj ř-cŰZôvb DBs Gi `wqřZj vbtqwmřZ m`m`;
- (S) ři ři , evsj vř`k řj vK cřkmb cřkřŸY řKř`;
- (T) gnv-cwi Pvj K, evsj vř`k cj ř-Dbřb řevWř,
- (U) gnv-cwi Pvj K, evsj vř`k cj ř-Dbřb GKvřWgx, KŸgj ř-
- (V) KŸgkbvi , ivRkvnř wefvřM;
- (W) vbeŰK, mgevq mŸgwZmgn;
- (X) cwi Pvj K, BbřwřUDU Ae evsj vř`k ôwřR, ivRkvnř wekře`řj q;
- (Y) DcvPvhř evsj vř`k Kwl wekře`řj q, gqgbwmsn ev ZrKZř gřbvbřZ D³ wekře`řj řqi řKvb Abj ř`i Aa`vcK Gi c`ghř v mřúbrřKvb Abj ř`i GKRb mřvcwřZ;
- (Z) cwi Pvj K, Rvřxq `vbxq mi Kvi cŰZôvb;
- (_) mi Kvi KZř gřbvbřZ Pvi Rb e`w³;
- (^) GKvřWgx i gnv-cwi Pvj K |

(2) cj ř-Dbřb | mgevq welqK gšŸvj q ev wefvřMi `wqřZj vbtqwmřZ gšř ev řKvb gšř bv _wřkřj Dnvi cŰZ-gšř ev, řŸŸgZ, Dc-gšř řevřWř mřvcwřZ nBřeb |

(3) cj ř-Dbřb | mgevq welqK gšŸvj q ev wefvřMi cŰZ-gšř ev Dc-gšř, Ges cŰZ-gšř ev Dc-gšř řKn bv _wřkřj D³ gšŸvj q ev wefvřMi mŸPe ev mŸPe cř` vbtqwmřZ řvi cřB KgřZřřevřWř mn-mřvcwřZ nBřeb |

(4) Dc-aviv (1) (L) Gi Aaxb mi Kvi KZř gřbvbřZ řKvb m`m`, Zuvri gřbvbřqřbi Zwi L nBřZ wřb ermi řgqř` řřq cř` AwawřZ _wřkřebř

(5) mřvcwřZi Dřřřk` řŸŸi hř³ cřřřhvřM mi Kvi KZř gřbvbřZ řKvb m`m` řřq c` Z`vř Kwi řZ cwi řeb |

6 | Mřel Yv Gj vKv | — GKvřWgx řj bv | ivRkvnř wefvřMi Ašř³ řh řKvb Gj vKv Ges mi Kvi ři Abgwř mřřřř, Dnřř i Gj vKv eivřř řh řKvb Gj vKvřK cj ř-Dbřb Mřel Yvi Rb` e`envi Kwi řZ cwi řeb |

7| GKvfwgxi `wqZj|— GKvfwgxi wbaifc `wqZj_wkfe, h_vt-

- (K) cj xDbqb mawukZ th tKvb wel tq Mtel Yv cwi Pvj bv Kiv;
- (L) cj xDbqb KvR wbtqwrZ mi Kvi x KgPvi x I Abvb`i i cakqY c0vb;
- (M) cj xDbqfbi tKskj I wuqvcxwZi Dci cixqv I Z_vbomÜvb Kiv;
- (N) cj xDbqb mawukZ Kgmpx I Kvhfej xi gj`vqb Kiv;
- (O) mi Kvi I Abvb` ms`vfk cj xDbqb mawukZ`Dc`k I civgk` I qv;
- (P) cj xDbqb tqt` D`Pzi Mtel Yvq wbtqwrZ t`kx I wet`kx e`w3MfYi Kvhfej x cwi Pvj bv I ZEveavb Kiv ev Kvhfej x mawv`tbi tqt` mnthwMzv Kiv;
- (Q) RvZxq I AvSRWZK tmwgbvi, m`asj b I KgRvj vi AvtqvrB I cwi Pvj bv Kiv;
- (R) cj xDbqb tqt` bwxZ wbaftY mnvh` Kiv;
- (S) mi Kvii Abtgv` bmtg wet`kx ev AvSRWZK Mtel Yv, wkqv I cakqY c0Zovtbi mvt` cj xDbqb wel qk thS` Kgmpx MhY Kiv;
- (T) mi Kvii Abtgv` bmtg cj xDbqb mspvš`wefbawel tq wwtcvy mwUdtku tKvm` c0Z0 Kiv|

8| wbt`R c0vfb mi Kvii qvgZv|— GB AvBtbi Df`k` c+yKvtj mi Kvi GKvfwgxtK th tKvb wbt`R c0vb Kwi tZ cwi te Ges GKvfwgx Dnv cvj b Kwi tZ eva`_wkfe|

9| tevWp mfv|— (1) tevWc0Z Qq gvtm Kgctq GKevi mfvq wgvj Z nBte Ges mfvv Zwi L, mgq I `vb mfvwZ KZR w`ixKZ nBte|

(2) GB avivi weavb mvtctq, tevWp mfvv Kvhaviv c0eavb 0viv wbcwSZ nBte|

(3) tevWp mfvv tKvvtgi Rb` Dnvi tgvU m`m` msL`vi Ab`b GK-ZZxqvsK m`tm`i Dcw`wZi c0qvRb nBte, Zte gj Zex mfvv tqt` tKvb tKvvtgi c0qvRb nBte bv|

(4) mfvwZ tevWp mKj mfvq mfvwZZ; Kwi teb, Ges Zurvi Abjcw`wZtZ tevWp mn-mfvwZ mfvwZZ; Kwi teb|

(5) c0Z`K m`tm`i GKwU Kwiqv tfvU _wkfe Ges tfvtUi mgZvi tqt` mfvq mfvwZZKvi x e`w3 i w0Zxq ev wbyqk tfvU c0vfb qvgZv _wkfe|

(6) i`avgv tKvb m`m` ct` kb`Zv ev tevWpMVtb T`wU _vKvi Kvi tY GKvfwgxi tKvb Kvh`ev Kvhaviv A%a nBte bv Ges ZrmawukKqKvb c0k D` vcb Kiv hvBtebv|

10| mfvwZi wetkl qvgZv|— GKvfwgxi `v`Zvrqwyk wmxvš`Mh`Yi c0qvRbxqZv t`Lv w`tj mfvwZ th tKvb wmxvš`MhY Kwi tZ cwi teb Ges ZrmawukK`tevWpK Awej t`A` AewZ Kwi teb|

11| gnv-cwi Pvj K |— (1) GKvřWgxi GKRB gnv-cwi Pvj K _vřKřeb|

(2) gnv-cwi Pvj K tevřWř mřPeI nBřeb|

(3) gnv-cwi Pvj K mi Kvi KZř wbyř nBřeb Ges Zurvi Pvkixi kZř mi Kvi KZř wřixKZ nBřeb|

(4) gnv-cwi Pvj řKi c` kb` nBřj vřKsev AbjwřZ ev AmjřZvřnZi ev Ab` řKvb Kvi řY gnv-cwi Pvj K `wqZi cvj řb Amg_`nBřj kb`cř` be wbyř gnv-cwi Pvj K Khřvi Mřb bv Kiv chř-wřKsev gnv-cwi Pvj K cři vq `řq `wqZi cvj řb mg_`bv nI qv chř-mi Kvi KZř gřbvřZ řKvb e`wř gnv-cwi Pvj Ki řc `wqZi cvj b Kvi řeb|

(5) gnv-cwi Pvj K GKvřWgxi mveřwřK gř` wbeřx KgřZřnBřeb Ges wZwřN

(K) tevřWř hveZřq wřvřš-evřevřřbi Rb` `vqx _vřKřeb;

(L) tevřWř wřř` R řgvZřteK GKvřWgxi Ab`vb` Kvh`m`uv` b Kvi řeb|

12| KgřZř I Kgřvix wřřqM|N (1) mi Kvi KZř mgq mgq cřE wřř`Rvej x mřřcřř, GKvřWgx Dnvi `wqZi mřřřřte cvj řbi Rb` KgřZř I Kgřvix wřřqM Kvi řZ cwi řeb|

(2) GKvřWgxi KgřZř I Kgřvix ř`i wřřqM I Pvkixi kZřej x cřevb řviv wbaři Z nBřeb|

13| FYMřřYi řřgZř|— GB Avřřbi Dřřk` cřYKřř GKvřWgx mi Kvi i ceyřgv` břřř FY MřřY Kvi řZ cwi řeb|

14| GKvřWgxi Znřej |— (1) GKvřWgxi GKřU Znřej _vřKřeb Ges DnřřN

(K) mi Kvi i Abj vb,

(L) `vbxq KZřřřři Abj vb,

(M) GKvřWgxi mřřwř wemřj ä A_`

(O) GKvřWgx KZř cřB Ab` th řKvb A_`Rgv nBřeb|

(2) GKvřWgxi Znřej tevřWř Abřgv` břřř th řKvb Zdřmj řř evřřK Rgv ivLv nBřeb|

(3) GKvřWgx Dnvi `wqZi cvj řbi cřqvřřb Dnvi Znřej e`envi Kvi řZ cwi řeb|

15| ewř R evřRU wrei Yx|— GKvřWgx cřZ ermi mi Kvi KZř wov`ř mgřři gřř` cievřA_`ermřři ewř R evřRU wrei Yx mi Kvi i wřKU řck Kvi řeb Ges BnřřZ D` A_` ermřři mi Kvi i wřKU nBřř GKvřWgxi vřK cwi gvY Ař_` cřqvřb Dnvi Dřř _vřKřeb|

16| wnmve iŋY I wbiŋv|— (1) GKvŋWgx h_vh_fvŋe Dnvi wnmve iŋY Kwi ŋe Ges wnmvŋei ewil R weeiYx cŌZ Kwi ŋe|

(2) evsj v`ki gnv wnmve-wbiŋvŋK I wbgšK, AZtci gnv wnmve-wbiŋvŋK ewj qv Dvj wZ, cŌZ ermŋi GKvŋWgxi wnmve wbiŋvŋ Kwi ŋeb Ges wbiŋvŋv wi ŋcvŋUŋ GKvŋW Kwi qv Abvj w mi Kvi I GKvŋWgxi wku tck Kwi ŋeb|

(3) Dc-aviv (2) tgvZŋeK wnmve wbiŋvŋvi Dŋi k` gnv wnmve-wbiŋvŋK wKsev Zurvi wku nBŋZ ŋlgZv cŌB ŋKvb e`w³ GKvŋWgxi mKj ŋiKW, `wjj, `wjj-`vŋeR, bM` ev e`vstK MvQZ A_ŋRvgnvZ, fvŌvi Ges Ab`wea m`wŋE ciŋvŋv Kwi qv ŋ`wLŋZ cwi ŋeb Ges GKvŋWgxi gnv-cwi Pvj K, AvZwi³ gnv-cwi Pvj K, cwi Pvj K Ges GKvŋWgxi Ab` th ŋKvb KgRZŋ ev KgPvixŋK wRÁvmev` Kwi ŋZ cwi ŋeb|

17| cŌZŋe`b|— mi Kvi cŌqvRb gZ GKvŋWgxi wku nBŋZ GKvŋWgxi th ŋKvb wclŋqi Dci cŌZŋe`b ev weeiYx Avnevb Kwi ŋZ cwi ŋe Ges GKvŋWgx Dnv mi Kvi i wku ŋcŌY Kwi ŋZ eva`_wKŋe|

18| ŋlgZv Acŋ|— teW³Dnvi th ŋKvb ŋlgZv ev `wqZ; mjbw`ŋ kŋZ³gnv-cwi Pvj K ev GKvŋWgxi Ab` ŋKvb KgRZŋK Acŋ Kwi ŋZ cwi ŋe|

19| mij wekŋŋm KZ KvRKg³i ŋY|— GB AvBb, ŋKvb weia ev cŋeavŋbi Aaxb mij wekŋŋm KZ ŋKvb KvŋRi dtj ŋKvb e`w³ ŋwZMŌ`-nBŋj ev Zurvi ŋwZMŌ`-nBevi m`ŋebv _wKŋj Z³4b` teW³ mfvwZ, m`m`, gnv-cwi Pvj K ev GKvŋWgxi Ab` ŋKvb KgRZŋ ev KgPvixi weiŋŋx ŋKvb ŋ`l qvbx ev tdsR`vix gvgj v ev Ab` ŋKvb AvBbMZ Kvŋŋg MŋY Kiv hvBŋe bv|

20| weia cŋqŋYi ŋlgZv|—GB AvBŋbi Dŋi k` cjYKŋi mi Kvi, mi Kvi x tMfRŋU cŋAvcb Ōviv, weia cŋqb Kwi ŋZ cwi ŋe|

21| cŋeavb cŋqŋbi ŋlgZv|— GB AvBŋbi Dŋi k` cjYKŋi GKvŋWgx mi Kvi i ce³ Abŋg`bŋŋg, Ges mi Kvi x tMfRŋU cŋAvcb Ōviv, GB AvBb ev ŋKvb weiai mŋvZ AmvgÁm bv nq GBiŋc cŋeavb cŋqb Kwi ŋZ cwi ŋe|

22| cj wDbŋb GKvŋWgx, e_ov Gi weŋj vc BZ`w`|— (1) GKvŋWgx cŌZŌvi mstM mstM cj wDbŋb I mgevq wefvŋMi 19ŋk Rb, 1973 ZwiŋLi ŋŋi K bs kvLv-11/1G-1/73/224, AZtci D³ ŋŋi K ewj qv Dŋj wKZ, ewZj nBqv hvBŋe|

- (2) D³ ŋŋi K ewZj nBevi mstM mstMŋ
- (K) D³ ŋŋi ŋKi Aaxb MvZ cj wDbŋb GKvŋWgx, e_ov, AZtci D³ cŌZŌvb ewj qv Dŋj wZ, wej ŋ nBŋe,
- (L) D³ cŌZŌvŋbi mKj m`w, AvAkv, ŋlgZv, KZŋ I mjeaw` Ges ŋvei I A`vei mKj m`wŋE bM` I e`vstK MvQZ A_ŋGes Ab` mKj `vex I AvAkv GKvŋWgxŋZ n`všwi Z nBŋe Ges GKvŋWgx Dnvi AvAkvix nBŋe,

(M) vej ß nBeri cte^{©D³} cãZòv`bi th mKj FY, `vq Ges `wqZj; wQj Zvrv GKv`Wgxi
FY, `vq Ges `wqZj; nBte,

(R) D³ cãZòv`bi mKj KgRZ^{®I} KgPvix GKv`WgxtZ e`j x nBteb Ges Zunvi GKv`Wgx
KZR wby^ß KgRZ^{®I} KgPvix ewj qv MY" nBteb Ges GBifc e`j xi cte^{©Zunviv} th
k`Z^{®PvKi} x`Z wbtqwiRZ wQj b, GKv`Wgx KZR cwi ewZ[®] bv nI qv ch[®], tmB GKB
k`Z^{©Zunviv} GKv`Wgxi PvKi x`Z wbtqwiRZ _wik`teb |

23 | iwnZKiY I tndvRZ | — (1) e,ov cj xDbq^{®b} GKv`Wgx Aa`v`k, 1989 (Aa`v`k
bs 9, 1989) GZØviv iwnZ Kiv nBj |

(2) Abjfc iwnZKiY m`Ej |, iwnZ Aa`v`k`tki Aaxb KZ KvRKg^{®ev} MpxZ e`e`v GB
AvB`bi Aaxb KZ ev MpxZ nBqv`Q ewj qv MY" nBte |